

י"א' אב, תשע"ד, 7.8.2014

גיליון מס' 420

פרשת ואתחנן

מעמד הר סיני שנקטע באבו, ומאז לא הסתיים

מאת יעקב נוקד, קיבוץ שלוחות

יש משפט האומר: "קשה להפסיד במשחק שאת חוקיו קבעת בעצמך". בדרך כלל משפט זה בא לומר במעין קריצה, שזו לא חוכמה לנצח כשאתה גם השופט במשחק, או שכשאתה הוא זה שקבע את החוקים כך שתוכל לעמוד בהם. באופן מפתיע, המשפט הזה מזכיר את ההתנהגות התמוהה של בני ישראל במעמד הר סיני.

הבה נניח שמתקיים אירוע מכונן ומרכזי, ומגיע הנואם מהמעלה הגבוהה ביותר, ומכין נאום מסודר, נניח בעל 10 חלקים, ואחרי 2 חלקים בלבד הקהל מחליט על דעת עצמו לעצור אותו, כי זה "יותר מדי בשבילך", ומבקש מהנואם לדבר רק עם נציג אחד שכבר יעביר את הדברים לכל הקהל...

לפי הכתוב בפרשת ואתחנן, זה מה שבני ישראל, פחות או יותר, עשו – הם עצרו את ה' באמצע, כי הם הרגישו שהם הגיעו לקצה. ופנו אל משה בבהלה:

"וַיְהִי, כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת-הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ, וְהִקְרַבְתֶּם אֵלַי, כְּלִי-רֵאשִׁי שִׁבְטֵיכֶם וְזַקְנֵיכֶם. וַתֹּאמְרוּ, הֲנִי הַרְאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת-כְּבוֹדוֹ וְאֶת-גְּדֻלוֹ, וְאֶת-קְלוֹ שְׁמַעֲנוּ, מִתּוֹךְ הָאֵשׁ; הַיּוֹם הִזָּה רָאִינוּ, כִּי-יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וְחַי. וְעַתָּה, לָמָּה נָמוֹת? כִּי תֹאכְלֵנוּ, הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת; אִם-יִסְפְּיִם אֲנַחְנוּ, לְשִׁמְעַתְּ קוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ עוֹד--וְנִמְתְּנוּ. כִּי מִי כָל-בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ-הָאֵשׁ, כְּמִנִּי--וַיְחִי?"

בני ישראל טוענים שהגיעו לקצה, וש"הבינו" את המסר – ה' יכול לדבר עם בני האדם, והם יישארו בחיים.

ועכשיו, אחרי שתי דברות, הם מבקשים מה' להפסיק וממשה, להיות השליח והמתווך:

"קִרְבֵּ אֶתָּה וּשְׁמַע, אֶת כָּל-אֲשֶׁר יֹאמַר ה' אֱלֹהֵינוּ; וְאֶת תְּדַבַּר אֵלֵינוּ, אֶת כָּל-אֲשֶׁר יְדַבֵּר ה' אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ--וּשְׁמַעֲנוּ וְעָשִׂנוּ".

זו התנהגות לא צפויה, ואפילו מעליבה. מה עוד שלפי הפשט, נראה שאם הם לא היו מפסיקים את ה', הוא היה ממשיך. תגובת ה' מפתיעה אפילו עוד יותר מהמהלך התמוה והלא מנומס של עם ישראל. ה' מברך על מהלך זה: "וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קוֹל דְּבָרֵיכֶם, בְּדַבְרְכֶם אֵלַי; וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, שְׁמַעְתִּי אֶת-קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךָ--הִיטִיבוּ, כָּל-אֲשֶׁר דִּבְרוּ".

בהמשך ה' "מתפלל" שהלוואי שכך ימשיכו בני ישראל לעבדו, באותו "לב":

"מִי-יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לְהֵם, לִירְאָה אֶתִּי וּלְשַׁמֵּר אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי--כָּל-הַיָּמִים: לְמַעַן יִיטַב לָהֶם וּלְבְנֵיהֶם, לְעֹלָם".

והמעמד מסתיים באמירה:

"לָךְ, אָמַר לָהֶם: שׁוּבוּ לָכֶם, לְאֹהֲלֵיכֶם".

משה נשאר עם ה', ובני ישראל חוזרים לאהלים. אכן נראה מפתיע. ניתן לומר שה' לא סימן לבני ישראל איפה לעצור, הוא חיכה לראות מתי זה יקרה מבחינתם. יש כאן הבנה מעמיקה כיצד ה' פונה אלינו, וגם הבנה, מי אמור לקבוע מתי לעצור, מי אמור "לקבוע את החוקים".

אנחנו רואים שעם ישראל הגיע לאיזה קצה, וכמו שהמדרש אומר, המפגש עם ה' במעמד הר סיני גרם לנשמתם של בני ישראל לפרוח. עם ישראל באמת הלכו צעד אחד יותר מדי, לאחר שפרחה נשמתם, ואז הבינו שהם חייבים לעצור. אם היו עוצרים את ה' מתוך עצלות או חוסר מחוייבות, תגובת ה' היתה אחרת, אבל הדגש הוא שחובת ההבנה מתי לעצור היא עליהם. ה' מבחינתו היה ממשיך, וזה בעצם חלק מהמבחן. המפגש עם ה', וגם המפגש עם התורה הוא מפגש עצום, ומטלטל. אי אפשר בלעדיו. אבל הוא גם מסוכן, כי מדובר במפגש אמיתי, שכאשר הוא קורה, כל השאר הופך ללא חשוב. וזו סכנתו, ולכן בני האדם מפחדים ממנו, ומהשפעותיו. הראשון שפרץ לנו את הדרך בסוג מפגש כזה היה אברהם אבינו, שהבין בסופו של דבר שיצחק צריך להשאר בחיים ולא להעקד, למרות המפגש עם ה'.

במשך תקופות רבות, ואפשר לומר שגם היום, חזות הדת מתפרשת לרוב כהתנגדות כמעט מוחלטת לחיים הרגילים, להגיון השפוי, ולטעם הטוב. תיאור מעמד הר סיני נותן נקודת התייחסות עוצמתית אך מדוייקת יותר – האתגר הוא לדעת איפה לעצור, כדי שהמפגש באמת יקרה. כנראה שהדרך הנכונה לממש את המפגש העוצמתי הזה, היא "לפרוש" אותו לאורך הזמן, כדי שיתקדם בהדרגה, ולכן בעצם גם "לפרוש" את המפגש הזה באדם, לפי תקופות חייו הייחודיות לו, כישלונותיו והצלחותיו.

יעקב נוקד (39). תושב קיבוץ שלוחות (שלפים), נשוי ללירז, אב לאלה. איתמר ומעיין. עומד בראש בית מדרש "קדם" לתורה ועבודה בשדה אליהו. יועץ חינוכי לתכנית המנהיגות של ארגון "השומר החדש" בצפון.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il